

(Rättsakter som antagits med tillämpning av avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen)

RÅDETS RAMBESLUT 2004/68/RIF

av den 22 december 2003

om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 29, 31.1 e och 34.2 b i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) I rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa ⁽³⁾, i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors och i Europaparlamentets resolution av den 11 april 2000 nämns eller efterlyses lagstiftningsåtgärder mot sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi, inklusive gemensamma definitioner, grunder för åtal och påföljder.
- (2) Rådets gemensamma åtgärd 97/154/RIF av den 24 februari 1997 om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn ⁽⁴⁾ och rådets beslut 2000/375/RIF av den 29 maj 2000 om bekämpning av barnpornografi på Internet ⁽⁵⁾ bör följas upp med ytterligare lagstiftningsåtgärder som syftar till att minska skillnaderna i medlemsstaternas rättsliga strategier och bidrar till utvecklingen av ett effektivt rättsligt och polisiärt samarbete för att bekämpa sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.
- (3) I sin resolution av den 30 mars 2000 om kommissionens meddelande om genomförandet av åtgärderna för att motverka barnsexturism upprepar Europaparlamentet att barnsexturism är ett brott som är nära förbundet med brotten sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi, och anmodar kommissionen att till rådet överlämna ett förslag till ett rambeslut med minimiregler avseende brottsrekvisit för dessa straffbara gärningar.

- (4) Sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi utgör allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna och av barnets grundläggande rätt till en harmonisk uppväxt och utveckling.
- (5) Barnpornografi, som är en särskilt allvarlig form av sexuellt utnyttjande av barn, ökar och sprids genom utnyttjande av ny teknik och Internet.
- (6) Europeiska unionen måste komplettera det viktiga arbete som utförs av internationella organisationer.
- (7) För att komma till rätta med de allvarliga brott som sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi utgör krävs en övergripande strategi, där gemensamma brottsrekvisit i samtliga medlemsstaters straffrätt, inklusive effektiva, proportionella och avskräckande påföljder, ingår som en integrerad del i bredast möjliga rättsliga samarbete.
- (8) I enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen inskränker sig detta rambeslut till det minimum som krävs för att målen skall uppnås på europeisk nivå och går inte utöver vad som är nödvändigt för det syftet.
- (9) Tillräckligt stränga påföljder för gärningsmännen måste införas så att sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi omfattas av de rättsakter som redan har antagits i syfte att bekämpa organiserad brottslighet, såsom rådets gemensamma åtgärd 98/699/RIF av den 3 december 1998 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott ⁽⁶⁾ samt rådets gemensamma åtgärd 98/733/RIF av den 21 december 1998 om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott ⁽⁷⁾.
- (10) Den särskilda karaktären hos kampen mot sexuellt utnyttjande av barn måste föranleda medlemsstaterna att i sin lagstiftning införa effektiva, proportionella och avskräckande påföljder. Sådana påföljder bör också anpassas till den verksamhet som bedrivs av juridiska personer.

⁽¹⁾ EGT C 62 E, 27.2.2001, s. 327.

⁽²⁾ EGT C 53 E, 28.2.2002, s. 108.

⁽³⁾ EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 63, 4.3.1997, s. 2.

⁽⁵⁾ EGT L 138, 9.6.2000, s. 1.

⁽⁶⁾ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1. Gemensamma åtgärden ändrad genom rådets rambeslut 2001/500/RIF (EGT L 182, 5.7.2001, s. 1).

⁽⁷⁾ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

- (11) Brottsoffer som är barn bör förhöras med hänsyn till ålder och utveckling i syfte att utreda och lagföra brott som omfattas av detta rambeslut.
- (12) Detta rambeslut påverkar inte gemenskapens befogenheter.
- (13) Detta rambeslut bör kunna bidra till att bekämpa sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi genom att kompletterat de instrument som antagits av rådet, såsom gemensam åtgärd 96/700/RIF av den 29 november 1996 om upprättande av ett program för stöd och utbyte för personer ansvariga för att bekämpa människohandel och sexuellt utnyttjande av barn⁽¹⁾, gemensam åtgärd 96/748/RIF av den 16 december 1996 om utvidgning av det uppdrag Europols narkotikaenhet erhöll⁽²⁾, gemensam åtgärd 98/428/RIF av den 29 juni 1998 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk⁽³⁾, gemensam åtgärd 96/277/RIF av den 22 april 1996 om en ordning för utbyte av sambandspersoner för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater⁽⁴⁾ och gemensam åtgärd 98/427/RIF av den 29 juni 1998 om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål⁽⁵⁾, samt rättsakter som antagits av Europaparlamentet och rådet, såsom Europaparlamentets och rådets beslut nr 276/1999/EG av den 25 januari 1999 om antagande av en flerårig handlingsplan på gemenskapsnivå för att främja en säkrare användning av Internet genom att bekämpa olagligt och skadligt innehåll på globala nät⁽⁶⁾ och Europaparlamentets och rådets beslut nr 293/2000/EG av den 24 januari 2000 om att anta ett program för gemenskapens insatser (Daphne-programmet) (2000–2003) för förebyggande åtgärder i kampen mot våld mot barn, ungdomar och kvinnor⁽⁷⁾.
- ii) en verklig person som ser ut att vara ett barn och är inblandad i eller ägnar sig åt sådan handling som avses i led i, eller
- iii) realistiska bilder på ett fiktivt barn som är inblandat i eller ägnar sig åt sådan handling som avses i led i,
- c) *datorsystem*: en apparat eller grupp av sammankopplade apparater eller apparater som står i samband med varandra, där en eller flera av dem, enligt ett program, utför automatisk databehandling.
- d) *juridisk person*: varje enhet som har denna ställning enligt tillämplig lagstiftning, med undantag av stater eller andra offentliga organ vid utövande av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt offentliga internationella organisationer.

Artikel 2

Brott som har samband med sexuellt utnyttjande av barn

Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga följande avsiktliga handlingar:

- a) Att tvinga ett barn till prostitution eller deltagande i pornografiska föreställningar, eller att dra vinning av eller på något annat sätt utnyttja ett barn för sådana ändamål.
- b) Att rekrytera ett barn till prostitution eller deltagande i pornografiska föreställningar.
- c) Att ägna sig åt sexuell aktivitet med ett barn, om
- i) tvång, våld eller hot brukas,
 - ii) pengar eller andra former av betalning eller ersättning lämnas som betalning för barnets sexuella aktivitet, eller
 - iii) missbruk av en erkänd förtroendeställning eller av makt eller inflytande över barnet förekommer.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

I detta rambeslut avses med

- a) *barn*: varje person som är yngre än arton år,
- b) *barnpornografi*: pornografiskt material som avbildar eller föreställer
- i) ett verkligt barn som är inblandat i eller ägnar sig åt handling med tydlig sexuell innebörd, inbegripet obscen exponering av ett barns könsorgan eller blygdregion, eller

⁽¹⁾ EGT L 322, 12.12.1996, s. 7.

⁽²⁾ EGT L 342, 31.12.1996, s. 4.

⁽³⁾ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

⁽⁴⁾ EGT L 105, 27.4.1996, s. 1.

⁽⁵⁾ EGT L 191, 7.7.1998, s. 1.

⁽⁶⁾ EGT L 33, 6.2.1999, s. 1.

⁽⁷⁾ EGT L 34, 9.2.2000, s. 1.

Artikel 3

Barnpornografibrott

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga följande avsiktliga handlingar, oavsett om de utförs med hjälp av ett datorsystem eller inte, när de begåtts orättmätigt:

- a) Framställning av barnpornografi.
- b) Distribution, spridning eller överföring av barnpornografi.
- c) Utbudande eller tillhandahållande av barnpornografi.
- d) Förvärv eller innehav av barnpornografi.

2. En medlemsstat får göra undantag från straffrättsligt ansvar för sådana handlingar avseende barnpornografi

- a) som avses i artikel 1 b ii, när den verkliga människa som ser ut att vara ett barn i själva verket var 18 år eller äldre vid avbildningstillfället,
- b) som avses i artikel 1 b i och 1 b ii, när det gäller framställning och innehav, om bilder på barn som uppnått sexuell myndighetsålder framställs och innehålls med dessa personers medgivande och endast för deras privata bruk. Även när det fastställts att ett medgivande har förelegat, skall detta inte anses giltigt om till exempel högre ålder, mogenhet, position, ställning, erfarenhet eller offerets beroende av förövaren har missbrukats för att uppnå detta medgivande.
- c) som avses i artikel 1 b iii, när det fastställs att en persons framställning och innehav av det pornografiska materialet endast sker för privat bruk, om inget pornografiskt material som avses i artikel 1 b i och 1 b ii har använts för dess framställning, och förutsatt att handlingen inte medför någon risk för spridning av materialet.

Artikel 4

Anstiftan, medhjälp och försök

- 1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga anstiftan och medhjälp till de brott som avses i artiklarna 2 och 3.
- 2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga försök att begå de handlingar som avses i artiklarna 2, 3.1 a och 3.1 b.

Artikel 5

Påföljder och försvårande omständigheter

- 1. Om inte annat följer av punkt 4, skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 skall beläggas med straffrättsliga påföljder som innebär ett längsta frihetsberövande om minst ett till tre år.
- 2. Om inte annat följer av punkt 4, skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följande brott skall beläggas med straffrättsliga påföljder som innebär ett längsta frihetsberövande om minst fem till tio år:
 - a) De brott som avses i artikel 2 a, som består i "att tvinga ett barn till prostitution eller deltagande i pornografiska föreställningar", och de brott som avses i artikel 2 c i.

b) De brott som avses i artikel 2 a, som består i "att dra vinning av eller på något annat sätt utnyttja ett barn för sådana ändamål", och de brott som avses i artikel 2 b, i båda fallen i den mån de hänför sig till prostitution och minst en av följande omständigheter anses föreligga:

- Offret är ett barn som enligt den nationella lagstiftningen inte uppnått sexuell myndighetsålder.
- Gärningsmannen har medvetet eller genom hänsynslöshet satt barnets liv på spel.
- Brottet har begåtts med användande av grovt våld eller har vållat barnet svår skada.
- Brottet har begåtts inom ramen för en kriminell organisation enligt definitionen i gemensam åtgärd 98/733/RIF, oavsett den straffnivå som anges i den gemensamma åtgärden.

c) De brott som avses i artikel 2 a, som består i "att dra vinning av eller på något annat sätt utnyttja barn för sådana ändamål", och de brott som avses i artikel 2 b, i båda fallen i den mån de hänför sig till pornografiska föreställningar, artiklarna 2 c ii, 2 c iii, 3.1 a, 3.1 b och 3.1 c, om offret är ett barn som enligt den nationella lagstiftningen inte uppnått sexuell myndighetsålder och om minst en av de omständigheter som anges i den andra, tredje och fjärde strecksatsen under led b i denna punkt anses föreligga.

3. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att en fysisk person, som har dömts för något av de brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4, i förekommande fall kan avstängas, tillfälligt eller permanent, från utövande av sådan verksamhet som hänför sig till tillsyn av barn.

4. Varje medlemsstat får fastställa andra påföljder, inbegripet påföljder som inte är straffrättsliga, för handlingar avseende barnpornografi enligt artikel 1 b iii.

Artikel 6

Juridiska personers ansvar

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att juridiska personer skall kunna hållas ansvariga för brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 och som begås till förmån för dessa juridiska personer av någon person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation, grundad på

- a) befogenhet att företräda den juridiska personen,
- b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller

c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.

2. Utöver vad som angivits i punkt 1 skall varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att juridiska personer skall kunna hållas ansvariga när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att till förmån för denna juridiska person begå ett brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4.

3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 skall inte utesluta lagföring av de fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till ett brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4.

Artikel 7

Påföljder för juridiska personer

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en juridisk person som är ansvarig i enlighet med artikel 6.1 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder, som innefattar bötesstraff eller administrativa avgifter och som får innefatta andra påföljder, såsom

- a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
- c) rättslig övervakning,
- d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten, eller
- e) tillfällig eller permanent stängning av de inrättningar som har använts för att begå brottet.

2. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att en juridisk person som är ansvarig i enlighet med artikel 6.2 skall kunna bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder eller åtgärder.

Artikel 8

Behörighet och lagföring

1. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet beträffande brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4, när

- a) brottet har begåtts helt eller delvis inom medlemsstatens territorium,
- b) gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten, eller
- c) gärningen har begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad inom medlemsstatens territorium.

2. En medlemsstat får besluta att den inte kommer att tillämpa eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter kommer att tillämpa bestämmelserna om behörighet i punkt 1 b och 1 c, när brottet begås utanför dess territorium.

3. En medlemsstat som enligt sin lagstiftning inte utlämnar sina egna medborgare skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet över och i lämpliga fall lagföra de brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 som har begåtts av dess egna medborgare utanför dess territorium.

4. De medlemsstater som beslutar att tillämpa punkt 2 skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om detta, i lämpliga fall med uppgift om i vilka särskilda fall eller under vilka särskilda omständigheter som beslutet gäller.

5. Varje medlemsstat skall sörja för att dess behörighet omfattar situationer i vilka ett brott enligt artikel 3 och, i den mån det är relevant, artikel 4, begås med hjälp av ett datorsystem, till vilket åtkomsten skett från dess territorium, oavsett om datorsystemet är beläget inom dess territorium.

6. Varje medlemsstat skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra att åtminstone de allvarligaste av de brott som avses i artikel 2 kan lagföras i enlighet med nationell lag efter det att offret har uppnått myndighetsålder.

Artikel 9

Skydd av och hjälp till brottsoffer

1. Medlemsstaterna skall fastställa att utredning eller lagföring av brott som omfattas av detta rambeslut inte skall vara beroende av ett brottsoffers anmälan eller anklagelse, åtminstone i de fall där artikel 8.1 a är tillämplig.

2. Offer för brott enligt artikel 2 bör anses som särskilt utsatta brottsoffer enligt artiklarna 2.2, 8.4 och 14.1 i rådets rambeslut 2001/220/RIF av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden ⁽¹⁾.

3. Varje medlemsstat skall vidta alla de åtgärder som är möjliga för att garantera brottsoffrets familj lämpligt stöd. Särskilt skall varje medlemsstat, där det är lämpligt och möjligt, tillämpa artikel 4 i det rambeslutet på den familj som det hänvisas till.

Artikel 10

Territoriell tillämpning

Detta rambeslut skall tillämpas på Gibraltar.

⁽¹⁾ EGT L 82, 22.3.2001, s. 1.

*Artikel 11***Upphävande av gemensam åtgärd 97/154/RIF**

Gemensam åtgärd 97/154/RIF skall upphöra att gälla.

*Artikel 12***Genomförande**

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut senast den 20 januari 2006.
2. Medlemsstaterna skall senast den 20 januari 2006 till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport utarbetad med hjälp av denna informa-

tion och en skriftlig rapport från kommissionen, skall rådet senast den 20 januari 2008 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

*Artikel 13***Ikraftträdande**

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 22 december 2003.

På rådets vägnar

A. MATTEOLI

Ordförande
